

TEORIE SOCIÁLNÍ DEZORGANIZACE A DIFERENCIÁLNÍCH ASOCIACÍ

DIVIŠOVÁVENDULA
KRIMINÁLNÍ POLITIKA
3.11. 2015

CHICAGSKÁ ŠKOLA

- 20. a 30. léta - industrializace (i deindustrializace), urbanizace, migrace a s tím spojené asociální jevy (nejen zločin - paralelní výskyt!)
- Chicago - obrovský nárůst populace (1860 → 1910)
- město jako laboratoř (etnografická metoda)
- odmítání individualistických přístupů x zločin jako sociální problém
- soc. život na některých územích chaotický a patologický (x lidé)
 - zločin jako normální odpověď
- ekologický přístup k chápání zločinu - „lidská/sociální ekologie“
 - vztah lidí a prostředí (města) - prostorová distribuce zločinu
- sociologický pozitivismus (ale vliv symbolického interakcionismu)

CHICAGSKÁ ŠKOLA

- hlavní postavy:
- Frederick Thrasher (The Gang: A Study of 1313 Gangs in Chicago)
- W. F. Whyte (Street Corner Society: The Social Structure of an Italian Slum, 1943);
- Robert Park, Ernest Burgess, Clifford Shaw a Henry McKay
- jejich výsledky kolektivně tvoří teorii sociální dezorganizace

TEORIE SOCIÁLNÍ DEZORGANIZACE

- Robert Park (1925): *The City: Suggestions for the Investigation of Human Behavior in the Urban Environment*
- město - nejen fyzická, ale i morální organizace (vzájemný vliv), produkt lidské povahy
- město jako ekologický systém - vzájemně závislé vztahy (vytvářené při adaptaci), vývoj dle ‚přirozených‘ sociálních procesů
- lidská ekologie (*human ecology*) - časo-prostorové vztahy lidí ovlivněné silami prostředí (produktem soutěže a výběru)
- sousedství - určitá kontinuita hist. procesů; prostředí tvořené zkušenostmi a vzpomínkami předchozími obyvateli

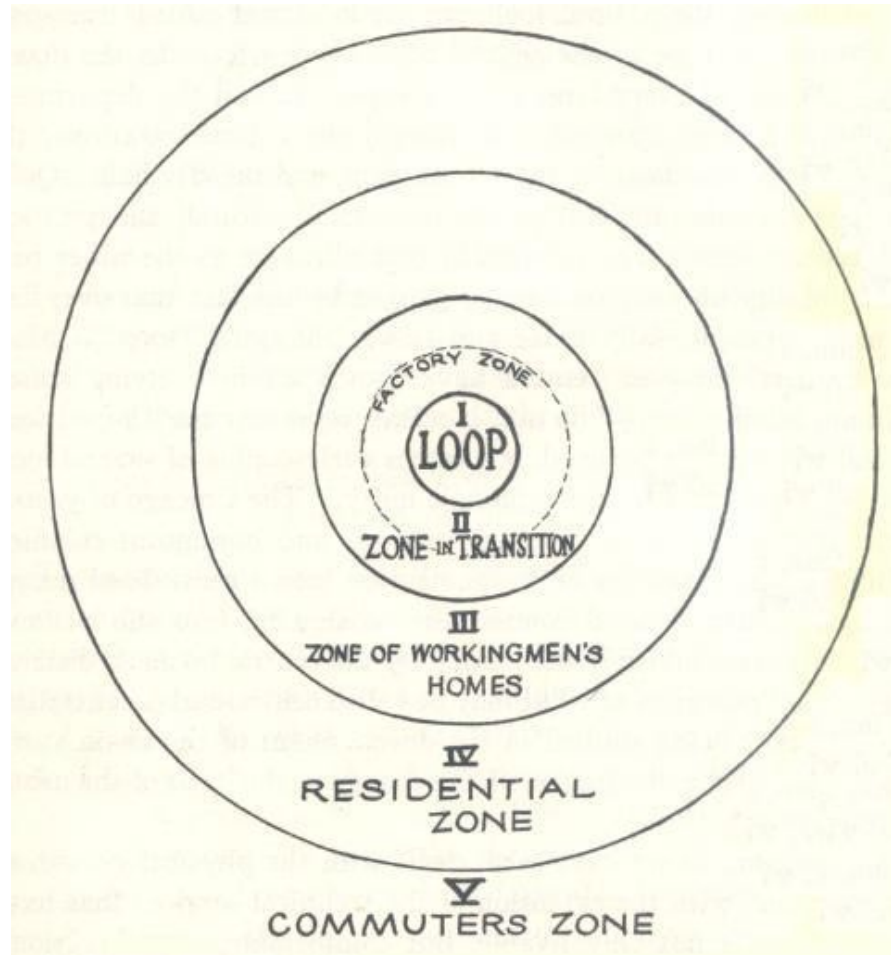
TEORIE SOCIÁLNÍ DEZORGANIZACE

- sousedství (*neighborhood*) - úpadek jeho vlivu (rozvoj dopravy a komunikace, dělba práce)
- organizace - společné zájmy (x osobní vazby, spolky, kultura...)
- úpadek lokálních vazeb a oslabení omezení a zábrán primární skupiny vlivem městského prostředí (individualizace) → nárůst neřestí a zločinu
- kontrola založená na mravech (spontánní) → právo
- zároveň rozšíření záběru formální kontroly (politická role kriminalizace;
role veřejného mínění x mravy)

TEORIE SOCIÁLNÍ DEZORGANIZACE

- E. Burgess (1925)
- růst města - s tím spojené změny (sociální problémy)
- pro růst příznačná mobilita - tendence demoralizovat osobu
- model města - soustředné kruhy - 5 zón
- tzv. území v přechodu (area in transition)
- dizorganizace jako reorganizace - není tedy patologická

TEORIE SOCIÁLNÍ DEZORGANIZACE

TEORIE SOCIÁLNÍ DEZORGANIZACE

- Shaw a McKay (1942): *Juvenile Delinquency in Urban Areas*
- testují Burgessův model - rozložení kriminality mladistvých ve městě
- povaha sousedství (*neighborhood*) spíše než jednotlivce ovlivňuje zločin
- vztah zločinu k zóně v přechodu a ke složení obyvatelstva (míra chudoby, mobilita, rasová heterogenita)
- absence normativních kontrol ze strany rodiny a komunity → sociální dezorganizace → zločin (vliv na teorii sociální kontroly)
- „chudší“ oblasti - diverzita norem chování (subkultura sousedství)
- možné (ilegálnímu) chování se naučit od dospělých zločinců
- koncept kulturního přenosu (*cultural transmission*) (generační)

TEORIE SOCIÁLNÍ DEZORGANIZACE

- Chicagská škola a zločin - 2 zásadní hypotézy
 - (1) současný výskyt zločinu a sociálních problémů (chudoba, nezaměstnanost...)
 - (2) přetrvávání oblastí s vysokou mírou zločinnosti (nezávisle na konkrétním obyvatelstvu, konkrétní rasové/etnické skupině)
- dimenze organizace -
komunity sociálně organizované (solidarita, soudržnost) x
dezorganizované
- vztah zločin-sociální dez/organizace určován neformální soc.
kontrolou
- exogenní vlastnosti sousedství → soc. vazby → neformální soc.
kontrola →
zločin (Sampson 1987)
- ekol. faktory (chudoba, mobilita, heterogenita) - jen nepřímý vliv

KRITIKA TEORIE SOCIÁLNÍ DEZORGANIZACE

- odlišné i protirečící si ideje
- nejasné pojetí „kriminálního (delikventního) území“ i sousedství
- tautologie (vztah zločinu a sociální dezorganizace)
- nejasná konceptualizace neform. soc. kontroly a soc. vazeb
- ekologický model ignoruje třídní konflikt a nerovné rozložení moci
- ignoruje organizovaný zločin a zločiny mocných
- determinismus
- oficiální statistiky

TEORIE SOCIÁLNÍ DEZORGANIZACE

- vliv na teorii sociálních kontrol a subkulturní přístupy
- etnografický výzkum (hloubkové rozhovory), zúčastněné pozorování
- Oscar Newman (1972) - „defensible space“
- hypotéza rozbitého okna (broken window hypothesis)
- James Wilson a George Kelling (1982) - „zločin plodí zločin“, spirála zločinu a výtržností
- nemožnost postihnout pravé příčiny zločinu
- pravicový (kriminologický) realismus - „community policing“ a politika nulové tolerance (asociální jevy na ulici)

TEORIE DIFERENCIÁLNÍCH ASOCIACÍ

- CS - problém smíření náhledů na patologii a diverzitu
- řešením odmítnutí pojetí společnosti jako konsensuální x normativní
 - pluralita - to umožňuje přijmout konflikt (střet odlišných souborů sociálních vztahů)
- Edwin Sutherland - „depatologizuje“ kriminální oblasti
- 1937: zločin bílých límečků
- kritika spojování zločinu s chudobou a přílišného opírání se o oficiální statistiky
- zločin bílých límečků větší dopad na sociální (dis)organizaci
- role vyšší třídy ve vztahu k trestnému zákonu

TEORIE DIFERENCIÁLNÍCH ASOCIACÍ

- nutnost nové teorie - obecné procesy (co zahrnou i krim. bílých límečků)
- (1) diferenční organizace a diferenční asociace
- navazuje na Shawa a McKaye
- sociální přenos kultury (i zločinného chování)
- zločin jako dominance definic příznivě nakloněných porušování zákona
- procesem učení se vztahy s dalšími osobami (techniky i motivy)
- motivy jako lingvistické konstrukty
- (2) sociální dizorganizace
- role komunity a proces individualizace

TEORIE DIFERENCIÁLNÍCH ASOCIACÍ

- kritika:

- člověk jako pasivní příjemce ne/zločinných motivů
(přílišný vliv ekologie) (reakce: Glaser - teorie diferenční
identifikace)

Sutherland později přidává dvě proměnné: objektivní příležitost
a
přítomnost/absence alternativního chování (legálního)

- vysvětluje spíše skupinový zločin a stabilní kriminální role

- problematická operacionalizace a tedy testování teorie

- nejasný původ delikventní subkultury

POUŽITÁ LITERATURA

- Burgess, Ernest. 1925. „The Growth of the City. An Introduction to a Research Project“. In: Park, Robert E. – Burgess, Ernest W. *The City*. Chicago: The University of Chicago Press, pp. 47-62.
- Burke, Roger Hopkins. 2009. *An Introduction to Criminological Theory*. Willan Publishing, pp. 110-141.
- Cambridge, Mark. 2014. *SSLC502 Classical Criminology - Chicago School*, přednáška (<https://www.youtube.com/watch?v=bRozEDlg70o>).
- Carrabine, Eamonn et al. 2009. *Criminology: A sociological introduction*. New York: Routledge, pp. 73-79.
- Hayward, Keith and Morrison, Wayne. 2009. „Theoretical criminology: a starting point“, In: Hale, Chris et al. 2009. *Criminology*. New York: Oxford University Press. pp. 73-102.
- Kubrin, Charis E. 2011. „Social Disorganisation Theory: Then, Now, and in the Future“. In: Krohn, Marvin D. et al. *Handbook on Crime and Deviance*. Heidelberg: Springer, pp. 225-236.
- Marsh, Ian (Ed.). *Crime and criminal justice*. Abingdon, Oxon, New York: Routledge.

POUŽITÁ LITERATURA II

- Matsueda, Ross L. 1988. „The Current State of Differential Association Theory“, *Crime & Delinquency*, Vol. 34, No. 3, pp. 277-306.
- Park, Robert E. 1925. „The City. Suggestions for the Investigation of Human Behavior in the Urban Environment“. In: Park, Robert E. – Burgess, Ernest W. *The City*. Chicago: The University of Chicago Press, pp. 1-46.
- Park, Robert E. 1925. „Community Organization and Juvenile Delinquency“. In: Park, Robert E. – Burgess, Ernest W. *The City*. Chicago: The University of Chicago Press, pp. 99-111.
- Sutherland, Edwin. 1940. „White-Collar Criminality“, *American Sociology Review*, Vol. 5, No. 1, pp. 1-12.
- Taylor, Ian et al. 2003 (1973). *The new criminology: for a social theory of deviance*. London and New York: Routledge, pp. 110-130.
- Tierney, John. 2006. *Criminology. Theory and Context*. Harlow: Longman, pp. 81-99.